

UNESCO

*Kopš cilvēku prātos ir radusies doma
par karu, ir nepieciešams cilvēku
prātos aizstāvēt idejas par mieru.*

(UNESCO Konstitūcija, 1945)

UNESCO - Specializēta Apvienoto Nāciju aģentūra, kas ar izglītības, zinātnes un kultūras programmu palīdzību veicina cilvēku morālo un intelektuālo solidaritāti, un sekmē idejas par mieru.

UNESCO dibināta 1945. gada 16. novembrī

Kas ir UNESCO?

- Izglītība, zinātne, kultūra, sabiedrība;
- 193 dalībvalstis;
- Koncepta par cilvēces mantojumu, pasaules atmiņu un vērtību aizstāvība;
- Sabiedrības labklājība – iespēja realizēt sevi mūža garumā caur izglītību, kultūru, zinātni, informācijas iespējām.

Kā UNESCO darbojas?

- Nosakot standartus;
- Darbojoties kā globāls informācijas apstrādes centrs;
- Vairojot kompetenci un cilvēkresursu kapacitāti;
- Sekmējot starptautisku sadarbību.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas funkcija – veidot tiltu starp Latvijas sabiedrību un globālām idejām

UNESCO

Latvijas sabiedrība

**UNESCO Latvijas Nacionālā
komisija**

Attēls: Pixabay

Latvijas pievienošanās UNESCO

- 1991.gadā Latvija pievienojas UNESCO
- 1992.gadā izveidota UNESCO LNK
- 1994.gadā pieņemts likums par UNESCO LNK
- 2010.gadā – atjaunots likums par UNESCO LNK

Mērķis – valsts interešu un nacionālo vērtību aizstāvība un stiprināšana ar starptautisko standartu un normatīvo instrumentu palīdzību UNESCO mandāta jomās.

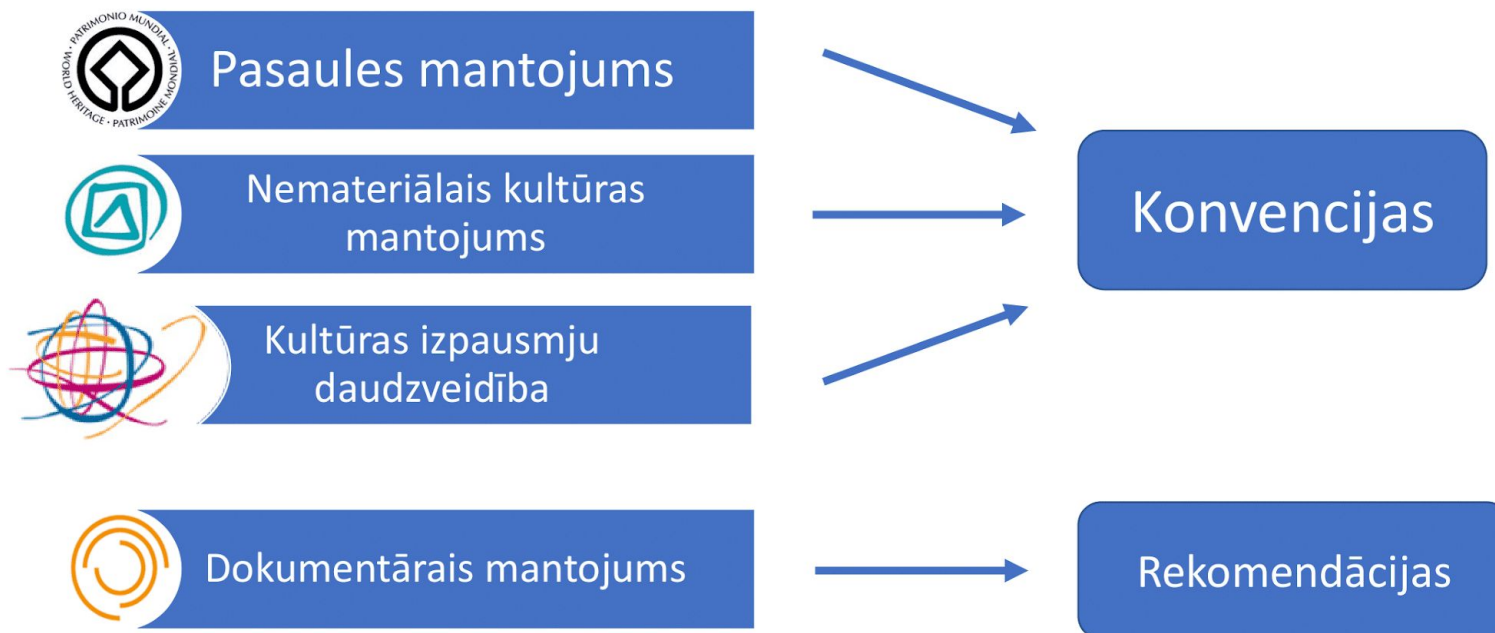
UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas funkcijas

- Veicināt sekmīgu Latvijas dalību UNESCO;
- Sniegt informāciju un veidot sadarbību Latvijā UNESCO darbības jomās;
- Sniegt atzinumus, paust viedokli un priekšlikumus par UNESCO kompetences jautājumiem;
- Izstrādāt rīcības plānus UNESCO programmu īstenošanai Latvijā un koordinēt to izpildi;
- Piedalīties UNESCO un ar to saistīto starpvaldību un starptautisko institūciju darbā.

UNESCO LNK loma Latvijā

- UNESCO LNK kā sociālais partneris, kas virza nevis vienas noteiktas intereses, bet palīdz konceptuāli jomas attīstībai;
- Caur UNESCO LNK ir iespēja līdzdarboties pasaules procesu virzībā un globālu mērķu sasniegšanā lokālā kontekstā;
- Platforma, kur smelties spēku, idejas, aizstāvību un argumentāciju nacionālo interešu un sabiedrības labklājības nodrošināšanas aizstāvībai.

Galvenās UNESCO programmas kultūrā

Pasaules mantojums

- 1972.gada UNESCO Konvencija par Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību.
- Pamatkritērijs – īpašas nozīmes pasaules vērtība.
- UNESCO Pasaules mantojuma saraksts – 1121 mantojuma vieta.
- [Materiālais] kultūras un dabas mantojums – pieminekļi, ēku kompleksi, dabas parki, vēsturiskie centri, senkapi u.c.

UNESCO Pasaules mantojuma saraksts

Rīgas vēsturiskais centrs

UNESCO Pasaules mantojuma saraksts

Strūves ģeodēziskais
loks

UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts

Kuldīgas vecpilsēta Ventas
senleņķī

UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts

Daugavas loki jeb aizsargājamo ainavu apvidus
“Augšdaugava”

UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālais saraksts

Grobiņas arheoloģiskais
ansamblis

Mantojuma koncepcijas attīstība

- Pirmās diskusijas par UNESCO Pasaules mantojuma programmas nepilnībām parādās jau **1979.gadā**.
- **1982.gada** Mehiko pilsētā tapusi Deklarācija par kultūrpolitiku definē mantojumu, kas meklējams caur valodu, rituāliem, ticējumiem, vēsturiskās vietās, literatūrā, mākslas darbos, arhīvos, bibliotēkās.
- **1985.gadā** pirmoreiz tiek runāts par «cilvēces atmiņu» un UNESCO pienākumu to sargāt.

Programma «Pasaules atmiņa»

- 1992.gadā tiek izveidota programma «Pasaules atmiņa» - īpašs pamudinājums ir Sarajevas Nacionālās bibliotēkas iznīcināšana.
- Pamatideja – atmiņu (saturs) trauslums un izzudāmība.
- Dokumentārais mantojums ir cilvēces kultūras mantojuma daļa, kas ietver informāciju par cilvēces, kultūru un valodu daudzveidību, kā arī vēsturē piedzīvoto pierakstītā, uzzīmētā, gravētā vai jebkādi

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskais saraksts

2003. gadā - Dainu skapis

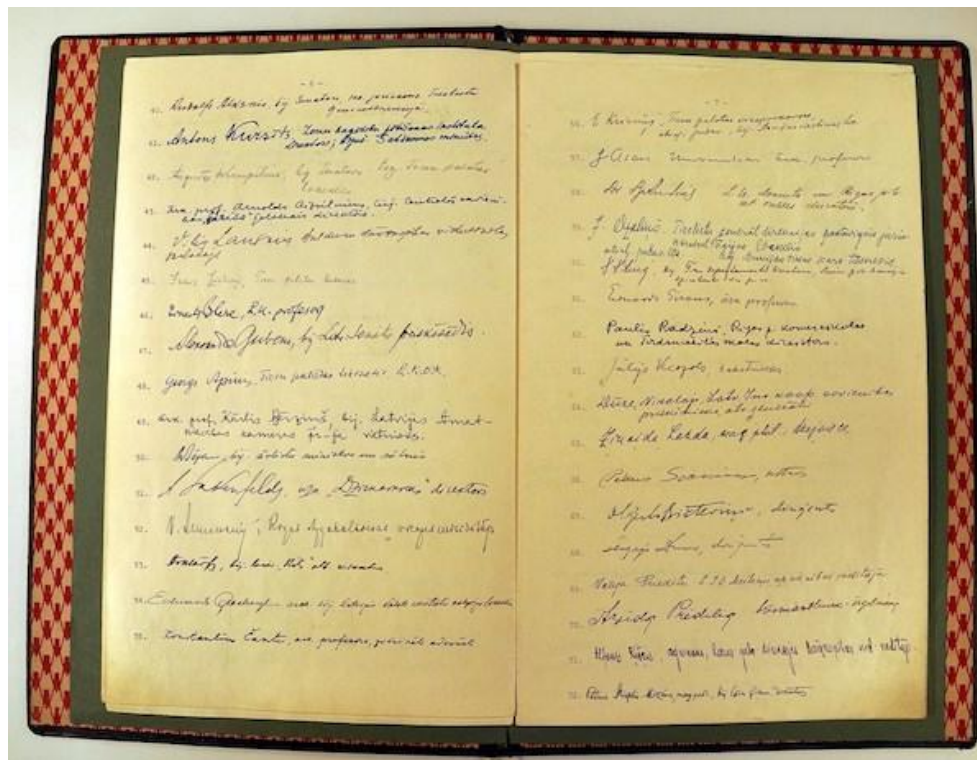
UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskais saraksts

2009. gadā – Baltijas valstu kopīgā nominācija
**„Baltijas Ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc
brīvības”**

UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālajā sarakstā:

Iekļautas 10 nominācijas!

Nemateriālā kultūras mantojuma programma

- 2003. gada Konvencija par Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu;
- Pamatideja – atkāpties soli no «unikālā» un «autentiskā», lai ieraudzītu mantojumu kā «dzīvu» un uz cilvēku orientētu praksi;
- Nemateriālais kultūras mantojums – amatu prasmes, mutvārdu tradīcijas, rituāli, svētki, kultūrtelpas u.c. un ar tiem saistīti artefakti.

Mantojuma koncepcijas attīstība

- **1989.gadā** tika pieņemtas Rekomendācijas par tradicionālās kultūras un folkloras saglabāšanu.
- **1993.gadā** UNESCO tiek izveidota programma «Cilvēki kā kultūras vērtības» («Living Human Treasures Programme»).
- **1998.gadā** tiek izsludināta Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma un mutvārdu meistardarbu programma.
- Pievēršanās nepieciešamībai pēc izteikta reģionāla balansa un iespējām izcelt savas kultūras vērtības ikvienai pasaules tautai.

UNESCO programmas “Nemateriālais mantojums” starptautiskais saraksts

Baltijas Dziesmu un deju svētku tradīcija

UNESCO programmas „Nemateriālais mantojums” starptautiskais saraksts

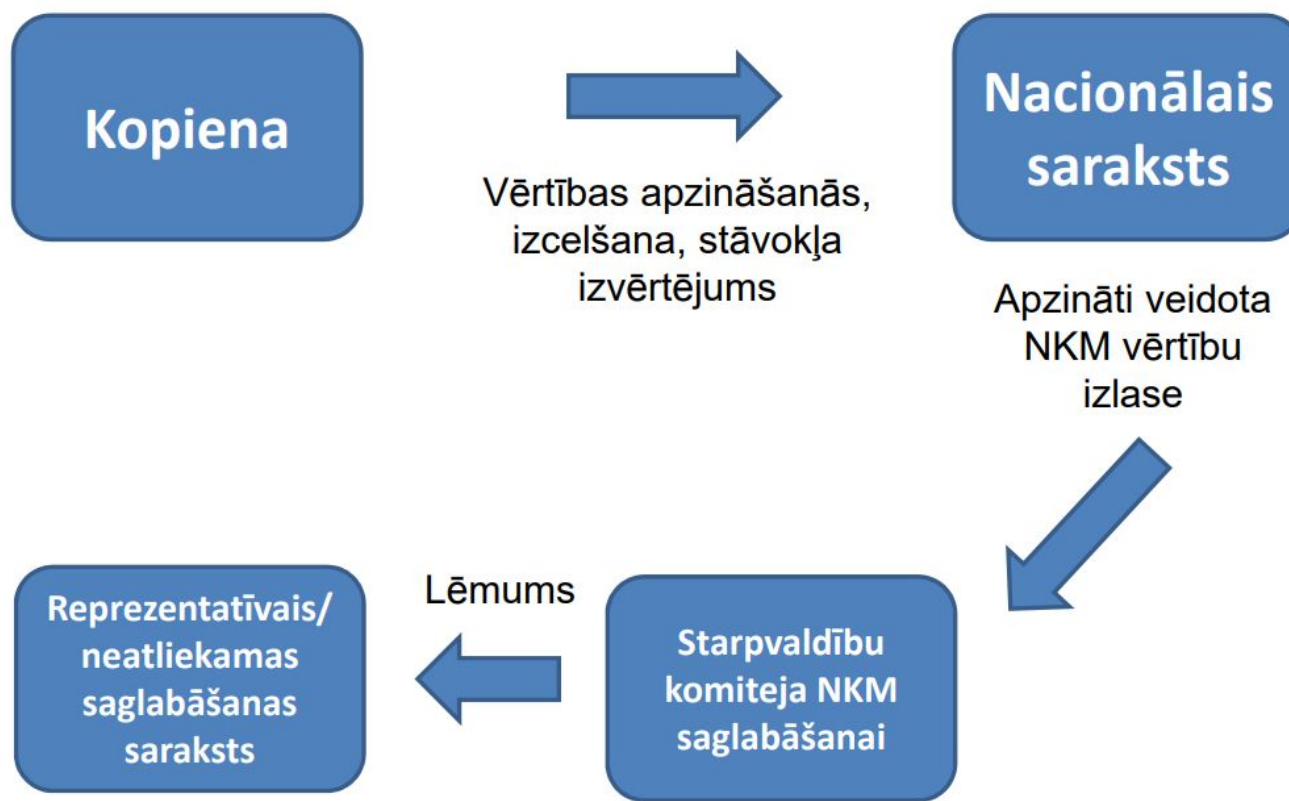
Suitu kultūrtelpa

UNESCO 2005. gada Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu

- Pamatideja – nodrošināt mūsdienu kultūras dzīvotspēju;
- Konvencijas darbības virzieni – nodrošināt labvēlīgu vidi kultūras preču un pakalpojumu radīšanai, radošo industriju attīstībai, mākslinieku un radošo personu darba apstākļiem, NVO un pilsoniskās sabiedrības iesaistei kultūras procesos.

Vērtības atzīšana starptautiskajā līmenī

GLOBĀLIE MĒRĶI

Vērtīgas saites

- <https://www.unesco.lv/lv>
- <https://latvijasdargumi.unesco.lv/lv/>
- <https://nematerialakultura.lv/>

MĀJAS DARBS

Izveidot prezentāciju par vienu no UNESCO «Nemateriālā kultūras mantojuma» programmas vērtībām.

Iekļaut:

1. Vispārīga informācija par konkrēto mantojumu;
2. Iekļaušanas laiks;
3. 3.interesanti fakti;
4. Pamatots viedokli – vai Jūs to iekļautu UNESCO «Nemateriālā kultūras mantojuma» programmā;
5. Savs piedāvājums, kuru vērtību vajadzētu iekļaut iekļautu UNESCO «Nemateriālā kultūras mantojuma» programmā.